

LitLab Leesclub

Leesclub 56: Literatuur & filosofie

Dekker, Koolen en Buis van Oek de Jong

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Tirza* van Arnon Grunberg. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Geertje Otten, in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

‘Wat wij zien zijn slechts de schaduwen van die dingen, niet de dingen zelf. Ergo, er bestaat wel iets echt, maar wij kunnen dat niet zien, het verkeert in hogere sferen.’

‘Dekker, Koolen & Buis’ is een van de verhalen uit de bundel *De hemelvaart van Massimo* van Oek de Jong, die in 1976 verscheen. In dit verhaal besluiten drie mannen hun keurige banen op te geven en een fabriek te beginnen. Een onderneming die gedoemd is te mislukken.

De mislukking van hun onderneming zet Dekker, Koolen en Buis aan het denken: waar is het leven nou eigenlijk goed voor? Hebben ze wel echt bestaan? Buis legt zijn vrienden uit dat de oude Griekse filosoof Plato van mening was dat er wel degelijk dingen ‘echt bestaan’. Maar volgens hem kunnen we die echte dingen niet direct waarnemen. Plato vergeleek de mens met de bewoner van een grot die slechts de schaduwen van de echte wereld ziet verschijnen op de rotswand. Buis vrienden lijken niet erg overtuigd. Jij wel? Dit verhaal laat je nadenken over verwachtingen, teleurstellingen en de zin van het bestaan. In deze leesclub ga je daarover in discussie.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Dekker, Koolen en Buis*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Dekker, Koolen en Buis* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Buis wordt gek van de geur van ...?

LitLab

Quizvraag 2

Wat gaan de mannen in de fabriek produceren?

LitLab

Quizvraag 3

De mannen vertrouwen elkaar omdat ze elkaars kwaliteiten kennen. Welke kwaliteit kenmerkt Koolen?

LitLab

Quizvraag 4

Wat gooit Buis stuk als hij terugkeert naar het gymnasium?

LitLab

Quizvraag 5

Wat betekent 'stille waters diepe gronden'?

LitLab

Antwoorden

1. H₂S, ook wel Waterstofsulfide/Zwavelwaters tof.
2. Koelids
3. Koolen kan goed rekenen en werkt bij een handelsmaatschappij
4. Beelden van klassieke filosofen en schrijvers: Plato, Homerus en Cicero
5. Wie niet veel zegt, kan wel diepgaande gedachten hebben

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Door hun plan hervinden de mannen hun plezier in het leven. Welke dromen van jou hebben een vergelijkbaar effect op jouw leven?

Feest der herkenning? 2/8

Uiteindelijk loopt het plan op een grote teleurstelling uit. Vond jij dat dit verhaal overtuigend duidelijk maakt waarom die teleurstelling voor hen zo groot is? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 3/8

De mannen kijken met weinig optimisme naar de wereld. Ze hebben hun dromen al lang geleden opgegeven. Vind jij zo'n pessimistische kijk op de wereld begrijpelijk, of sta jij anders in het leven dan deze mannen?

Feest der herkenning? 4/8

Begrijp jij wat Plato bedoelde met zijn allegorie over de grot? Wat vind jij van zijn idee dat de wereld die wij zien niet echt bestaat?

Feest der herkenning? 5/8

Kun je een voorbeeld geven van een situatie waarin je gaat twijfelen aan de echtheid of de waarneembaarheid van de wereld om je heen?

Feest der herkenning? 6/8

Er zijn veel verhalen (boeken, films, series) gemaakt over het idee dat de wereld die wij zien alleen maar schijn is. Een bekend voorbeeld is de film *The Matrix*. Word jij door zulke verhalen (zoals 'Dekker, Koolen & Buis') aan het twijfelen gebracht over de 'echtheid' van de wereld, of werkt dat voor jou anders?

Feest der herkenning? 7/8

Als Buis sterft, weigert hij iets af te staan voor de wetenschap en de mensheid. Blijkbaar is hij nog steeds teleurgesteld. Begrijp je zijn reactie? Hoe zou je zelf reageren?

Feest der herkenning? 8/8

Aanleiding voor het plan van de mannen is een aangekondigde 'klimaatwissel'. Kun je je voorstellen dat klimaatverandering ooit jouw leven een nieuwe richting geeft, zoals dat Dekker, Koolen en Buis overkwam? Hoe stel je je dat voor?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Wat willen de mannen volgens jou bereiken met de ijsfabriek?

Stof tot nadenken? 2/8

Waarom is het zo typerend dat de mannen juist een ijsfabriek beginnen? Bedenk daarvoor welke kenmerken en associaties ijs bij jou oproept.

Stof tot nadenken? 3/8

Door de hele tekst heen kom je water in allerlei vormen tegen: het kanaal, het ijs, de regen. Welke symbolische betekenis zou hieraan verbonden kunnen worden volgens jou?

Stof tot nadenken? 4/8

Op een wanhopig moment vinden de mannen dat er niets echt bestaat. Toch twijfelt Buis nog wanneer hij vertelt over de grot van Plato. Tot welke conclusie komen zij uiteindelijk volgens jou?

Stof tot nadenken? 5/8

Buis gooit de beelden van Homerus, Plato, Cicero, 'de klassieke bende' stuk. Waarom doet hij dat volgens jou?

Stof tot nadenken? 6/8

Welk effect heeft de dood van Buis op beide mannen? En op hun overtuiging dat niets echt is?

Stof tot nadenken? 7/8

Koolen besluit dat hij tweehonderd gaat worden en dat haalt hij uiteindelijk ook. Past dit gegeven volgens jou wel of niet bij de thematiek van dit verhaal? Waarom wel en waarom niet?

Stof tot nadenken? 8/8

De schrijver van dit verhaal, Oek de Jong, laat je met het einde van het verhaal ook nadenken over de 'echtheid' van het verhaal zelf. Kun je dat uitleggen?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8